849/10

Den 23. august 2010 blev i sag nr. 75.654:

xxxxxx xxxxxx
xxxxxxxxx xxxx xxxxxxxxxxxx
xxxx xxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der via sin beskæftigelse som tandlæge er omfattet af en obligatorisk gruppeerhvervsudygtighedsforsikring i PFA Pension, klager over selskabets afvisning af at udbetale helbredsbetingede ydelser.

Selskabet henviser til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Klagerens gruppeforsikring giver ret til præmiefritagelse og invalidepension, hvis erhvervsevnen inden for hidtidigt erhverv nedsættes som følge af sygdom eller ulykke med mindst 2/3. Nedsættes erhvervsevnen til halvdelen, er der ret til halve ydelser. Karensperioden er 3 måneder.

Klageren, født i 1949 og uddannet tandlæge, fratrådte den 21/9 2007 arbejdet som selvstændig i sin tandlægeklinik på grund af tinnitus. I sin skadeanmeldelse af 15/1 2008 til selskabet anførte han bl.a., at generne debuterede i begyndelsen af 2007 med kraftig susen. Fridage havde angiveligt ikke hjulpet, idet generne vendte tilbage ved genoptagelse af arbejdet. Han anførte endvidere, at alt arbejde på klinikken forværrede tilstanden.

Egen læge anførte i lægeattest af 29/1 2008 bl.a., at klagerens tinnitus var forårsaget af arbejdet med hvinende og hylende tandlægeapparater, som forværrede generne. Det var endvidere egen læges vurdering, at han hverken helt eller delvist ville genvinde sin erhvervsevne som tandlæge.

I en mailkorrespondance mellem klageren og selskabet hedder det bl.a.:

> "January 20, 2009 1:02 PM
> …
> Vedrørende dine to spørgsmål kan jeg oplyse, at vores lægekonsulent vurderer, at støjdæmpende foranstaltninger såsom høreværn eller øreprop̈per vil kunne afhjælpe dine gener.
>
> Med hensyn til dit andet spørgsmål kan jeg desværre ikke hjælpe dig. Du må kontakte speciallægen for at få svar på dette spørgsmål.
> …
> 20. januar 2009 14:05
> …
> Lidt kedeligt, for bl.a. høreværn incl. øreprop̈per var jo en del af det jeg prøvede selv, før jeg opgav arbejdet. Det havde minimal eller ingen funktion. Derudover nedsætter det i sig selv erhvervsevnen ved brug af sådanne midler, da kommunikation med patienterne er vigtig, meget svær at opretholde med høreværn.
>
> Håber på yderligere oplysninger fra dig snarest.
> …
> January 20, 2009 2:31 PM
> …
> Jeg ved ikke hvilke oplysninger du ønsker. Vores lægekonsulent har vurderet, at dine gener ville kunne afhjælpes med støjdæmpende foranstaltninger.
> …
> January 26, 2009 2:00 PM
> …
> Nu har jeg forhørt mig hos lægekonsulenten, og han har ingen yderligere forslag til foranstaltninger der kan mindske dine gener. Han anfører dog, at der burde være mulighed for at udføre manuelt arbejde.
> …
> 26. januar 2009 15:03
> …
> Det vil sige, at jeg skal være tandlæge, udføre manuelt arbejde, uden brug af maskiner eller ultralyd. Det kan enhver vel sige sig ikke kan funktionere."

I en af selskabet rekvireret speciallægeerklæring af 10/6 2008 fra øre-, næse- og halsspecialist hedder det bl.a.:

> "Henvisningsårsag
> 59-årig selvstændig tandlæge, der 21.9.07 sygemeldes på grund af tinnitus. Arbejdet på tandklinikken forværrer symptomerne. Årsagen til sygdommen vurderes som arbejdet med hvinende og hylende tandlægeapparatur.

PFA ønsker en vurdering af, om der er sammenhæng mellem subjektive gener og objektive fund samt hvilken indflydelse disse har på hans hverdag.

Disposition

Ingen kendt.

Tidligere

I det væsentlige rask.

Har for 40 år siden fået fjernet en polyp på stemmebåndene.

Medicin

Ingen fast forbrug.

Tobak

Nihil

Alkohol

Ved festlige lejligheder.

Socialt

Tandlæge, som sammen med hustru har drevet tandlægeklinik, har nu været sygemeldt siden 21.9.07.

Nuværende

Februar '07 begyndte patienten at få nogen hylen. Han bemærker det, når han har fri. Det summer videre.

I påsken går det godt indtil han er til noget festivitas, med en del støj som igen forværrer tinnitus.

Før sommerferien begynder patienten at holde fri om onsdagen for at mindske generne. Efter sommerferien forsøger han at fortsætte, men må 21.9.07 stoppe og har siden været sygemeldt.

Når patienten ikke udsættes for bor og ultralyd på tandlægeklinikken kan han styre sin susen. Ingen lydoverfølsomhed.

Er blevet lidt bange for at lyden kan forværre tinnitus. Vågner 1-2-3 gange hver nat men tænder radioen og falder herefter i søvn igen.

Når han ikke går på arbejde har han ikke egentlige sociale gener af tinnitus.

I forbindelse med arbejdet forværres generne imidlertid med koncentrationsbesvær og konstant hylen, ligesom patienten er bange for, at generne skal forværres yderligere. Mener ikke at have depression.

løvrigt sund og rask

Har ikke været udsat for anden støj..

Objektivt

Otomik.: I.a.

Audiometri viser normal hørelse til 2000 Hz og herefter fald i diskanten ned til 70 dB ved 6000 Hz.

Skelneevnen god.

Normal tympanometri.

Cav.nasi,cav.oris,pharynx,hals: I.a.

Konklusion

Patienten begyndte foråret '07 at blive plaget af tinnitus som forværres af at gå på arbejde, hvor der er støj fra hvinende og støjende tandlægeapparatur.

Er bange for at tinnitus forværres yderligere.

Når patienten ikke går på arbejde er han ikke egentlig socialt generet af tinnitus. Har efterhånden lært at leve med, at han vågner 1-2-3 gange hver nat af tinnitus, og har lært at tackle det ved at tænde radioen.

Ved objektiv undersøgelse er der fundet en audiometri med støjkonfiguration, men patienten nægter at have været udsat for egentlig støj, og det skønnes ikke, at arbejdet som tandlæge kan være årsag til nævnte støjkonfiguration.

Har ikke modtaget nogen hjælp. Mener ikke at have en depression.

Konfereres med H.E., Høreinstituttet.
Der synes god grund til at tilbyde Kursus i Tinnitustilvænning, hvor man forhåbentlig også kan bearbejde patientens angst for, at arbejdet som tandlæge skulle forværre tinnitus yderligere.
Sygehistorien usædvanlig.
Før man kan udtale sig om patientens langsigtede prognose, vil jeg derfor foreslå
1: Patienten kontakter egen læge med henblik på at udelukke en skjult depression.
2: Henvisning til Høreinstituttet, Kursus i Tinnitustilvænning. Er foretaget."

På sekretariatets foranledning har selskabet efter sagens indbringelse for nævnet indhentet speciallægeerklæring fra en psykiater, der i sin erklæring af 12/9 2009 konkluderer, at klageren ikke opfylder kriterierne for en psykiatrisk lidelse.

Selskabet har indhentet en afsluttende udtalelse/speciallægeerklæring af 9/12 2009 fra øre-, næse- og halsspecialisten, hvoraf det bl.a. fremgår:

"Patienten føler, at han har lært at håndtere tinnitus.
Han må ikke udsætte sig selv for støj, så forværres generne. Han har f.eks. en gang været på jagt og har en gang siddet for tæt ved motorerne i et fly ligesom han må passe på motoriserede haveredskaber hvilket forværrer generne.
Status idag er at patienten fortsat vågner 1-3 gange hver nat, hvor han må tænde radioen hvorefter tinnitus dæmpes og patienten igen kan falde i søvn.
Patienten kan kun høre lyden, når der er helt tavst. Lyder som prøvebilledet til et fjernsyn.
Patienten blev sidst al undertegnede henvist til Høreinstituttet, H.E., som vurderede at der var god grund til at tilbyde KIT, hvor man forhåbentlig kunne bearbejde patientens angst for at arbejdet som tandlæge, kunne forværre tinnitus yderligere. Patienten oplyser, at han selv har aflyst behandlingen på Høreinstituttet, da han føler, at han selv har lært at tackle tinnitus, og at han formentlig ikke ville kunne få mere ud af det. Patienten er 12.9.09 undersøgt af psykiater, som konkluderer, at patienten ikke opfylder kriterier for en psykiatrisk lidelse. Patienten har angiveligt snakket med psykiateren om, at han i sit langvarige forløb med tinnitus flere gange er nået til en grænse, hvor tinnitus forværres af støj, og nu har han sagt stop, da han ikke vil overskride den grænse igen.
<u>Objektivt</u>
Otomik.: I.a.
Audiometri viser som sidst mindre diskanttab men ellers normal hørelse.
Normal tympanometri.
<u>Konklusion</u>
Sygehistorien fortsat lidt usædvanlig.
Med hensyn til den langsigtede prognose med hensyn til at komme i arbejde igen vurderer jeg, at denne er meget dårlig - ikke mindst også patientens alder taget i betragtning. Jeg skønner ikke, at patienten her mod på igen at arbejde som tandlæge, ligesom han ikke på nogen måde er motiveret for Kursus i Tinnitustilvænning.
Hvad angår den langsigtede prognose i forhold til tinnitus som sådan, synes denne derimod god.
Patienten oplyser, at han har lært at tackle tinnitus og at han ikke finder, at han i det liv, han lever idag som sådan har problemer med tinnitus. Han vågner et par gange hver nat, og det har han lært at indstille sig på og opfatter det ikke som et stort problem, omvendt er han meget påpasselig på ikke at provokere tinnitus yderligere af støj."

Selskabet har herefter i skrivelse af 15/2 2010 til nævnet fastholdt, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen, og henvist til sin skrivelse af 5/3 2009 til nævnet, hvoraf bl.a. fremgår:

> "PFA har lagt vægt på, at tinnitusens gener kan kontrolleres, når [klager] ikke udsættes for bor og ultralyd.
>
> Speciallæge i øre-, næse- og halssygdomme ... vurderer, at [klagers] sygehistorie er usædvanlig. Speciallægen anbefaler, at [klager] bliver undersøgt for at udelukke en eventuel skjult depression samt får et kursus i tinnitustilvænning.
>
> [Klager] afviser i brev af 11. december 2008, at en skjult depression er årsag til arbejdsstop (Bilag …). Yderligere oplyser han, at tinnitustilvænning er på plads, idet det er lykkedes ham at tilpasse tinnitusen til dagligdagen. Han har gennem 6 måneder forsøgt at tilpasse tinnitusen til arbejdslivet, hvilket ikke er lykkedes.
>
> Generne er ikke objektivt dokumenteret, men alene subjektivt beskrevet. Det eneste objektive fund er, at der er normal hørelse til 2000 Hz og herefter fald i diskanten ned til 70 dB ved 6000 Hz (Bilag …).
>
> PFA har noteret sig, at speciallæge i øre-, næse- og halssygdomme ... vurderer, at [klager] vil have gavn af et tinnitustilvænningskursus. Yderligere anbefaler speciallægen at [klager] skal undersøges for en skjult depression.
>
> [Klagers] praktiserende læge oplyser, at [klager] ikke kan udføre tandlægearbejde med hylende og hvinende apparatur. Det er PFA's vurdering, at det ikke er alt tandlægearbejde der involverer hylende og hvinende apparatur.
>
> PFA har lagt vægt på, at der ikke findes lægelig dokumentation for, at [klagers] erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget grad.
>
> Der er ikke oplysninger om andre lidelser end tinnitusen, og PFA vurderer, at denne alene ikke medfører et erhvervsevnetab på mindst halvdelen som selvstændig tandlæge. Således vurderer PFA og PFA's lægekonsulent, der er overlæge og speciallæge i neurokirurgi, at [klager] vil kunne arbejde på mere end halv tid som tandlæge ved at undgå for mange støjgener eller benytte sig af hjælpemidler."

Klageren har i skrivelse af 11/3 2009 til nævnet bl.a. anført:

> "Brevet fra PFA bærer tydeligt præg af, at PFA's lægekonsulent ikke kender meget til tinnitus, eller tandlægearbejde.
> Man kan ikke undgå for mange støjgener eller benytte sig af hjælpemidler. Hjælpemidler, som er beskrevet af PFA som bl.a. øreprop per, giver status quo eller lukker lyden 'inde', med besvær til følge. Funktionen som tandlæge indebærer brug af roterende instrumenter eller ultralyd. Uden brug af disse instrumenter kan man næsten intet lave, og blot lydene fra renseprocessen, uden man selv har brugt instrumenterne, gør ophold på en klinik faretruende i forhold til øget tinnitus lyd.

I et forsøg på at bortlede fokus nævnes flere gange, at undersøgelse for en skjult depression er anbefalet. En evt. skjult depression kan ikke give tinnitus, og da tinnitus er årsagen til mit arbejdsstop, er undersøgelsen i bedste fald ligegyldig, i forhold til min tinnitus.
Eneste håndfaste dokumentation for tinnitus, der kan gives, er, at jeg har forladt min klinik.
Indtjeningen var over 1 mill. kr. pr. år, og nu er den 0 kr. Jeg ved ikke, hvordan jeg ellers skal skaffe dokumentation, og har da heller ikke fra speciallægen eller PFA fået nogle råd.
Egen læge rådede til tinnitustilvænning, og det tager tid, og endvidere undlade at eksponere sig for de lyde, der forværre situationen. Det har hjulpet noget."

Endelig har klageren i skrivelse modtaget i nævnet den 30/3 2010 bl.a. anført:

"Som speciallæge … skriver, har jeg flere gange nået til en grænse, hvor tinnitus forværres at støj, og jeg vil ikke overskride den grænse igen, for det er tæt på ulideligt. Jeg prøvede det flere gange på tandlægeklinikken, inden jeg var nødsaget til at sælge klinikken og stoppe med at arbejde.

At PFAs læge mener, at man kan arbejde som tandlæge uden især højfrekvente lyde, er direkte forkert. Mange gange hver dag udsættes man for lyde, og det har jeg forsøgt at undgå, da jeg var på arbejde. Det gav elendige tinnitusforhold, og jeg er derfor ikke opsat på at prøve endnu engang.
De dage, der gik, inden der var tinnituskontrol, var yderst ubehagelige.
Kurset i tinnitustilvænning kan tilbyde det jeg har opnået, men tilbudet står åbent, hvis min tilvænning skulle behøve det."

Af den særlige policebestemmelse til forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"I de første fem år (de første 60 måneder, hvor der sker udbetaling) vurderes nedsættelsen af erhvervsevnen dog alene i forhold til forsikredes nuværende erhverv som tandlæge (såkaldt faginvaliditet). Hvis forsikrede ved forsikringsbegivenhedens indtræden er fyldt 55 år, vurderes nedsættelsen af erhvervsevnen alene i forhold til forsikredes nuværende erhverv som tandlæge (faginvaliditet) helt frem til det tidspunkt, hvor forsikringsdækningen ophører.

Ved faginvaliditet vurderes forsikredes erhvervsevne i forhold til den normale erhvervsevne for raske heltidsbeskæftigede tandlæger i samme aldersgruppe og med lignende arbejdsforløb (ansat som tandlæge respektive indehaver af tandlægeklinik). Vurderingen foretages af et tværfagligt team i PFA Pension, som bl.a. består af lægekonsulenter.

Hvis forsikrede, mens der udbetales invalidepension vurderet på baggrund af faginvaliditet, erhverver indtægt ved personligt arbejde i andet erhverv, herunder fra selvstændig virksomhed, og denne indtægt overstiger halvdelen af, hvad der er sædvanligt for raske heltidsbeskæftigede tandlæger i samme aldersgruppe og med lignende arbejdsforløb (ansat tandlæge respektive indehaver af tandlægeklinik), er forsikrede ikke længere berettiget til udbetaling af invalidepension. Hvis indtægten fra andet erhverv overstiger en tredjedel, men ikke halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension. Det påhviler forsikrede straks ved erhvervelsen af indtægt fra andet erhverv at underrette PFA Pension skriftligt herom med angivelse af tidspunkt, art og størrelse af indtægten."

Nævnet udtaler:

Nævnet finder, at klageren ikke på det foreliggende grundlag har godtgjort, at hans fagspecifikke erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde halv præmiefritagelse og udbetale halv invalidepension som sket.

Herefter, og idet nævnet bemærker, at klageren har aflyst sin deltagelse i det af Høreinstituttet afholdte Kursus i Tinnitustilvænning (KiT), selv om dette blev tilrådet,

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen
formand